

TILINTARKASTUSPÖYTÄKIRJA KARVIAN KUNNAN TARKASTUS- LAUTAKUNNALLE JA KUNNANHALLITUKSELLE VUODEN 2018 TI- LINTARKASTUKSESTA

Tämä tilintarkastuspöytäkirja on yhteenveto vuoden 2018 tilintarkastushavainnoista. Tilintarkastusmuistio on osoitettu tarkastuslautakunnan lisäksi kunnanhallitukselle. Tarkastuslautakunnalle on esitetty tilikauden aikana raportteja tilintarkastajan työn toteutumisesta ja tehdyistä tarkastushavainnoista.

Tilikauden aikana ei ole tullut esille sellaisia KunL 123 §:n tarkoittamia epäkohtia, joista tilintarkastajan olisi pitänyt ilmoittaa viipymättä tarkastuslautakunnalle ja tarvittaessa myös kunnanhallitukselle.

Osana tilintarkastusprosessia olemme pyytäneet kunnalta johdon vahvistusilmoituskirjettä tilintarkastajalle. Vahvistusilmoituskirje on saatu 8.4.2019. Vahvistusilmoituskirje on annettu tiedoksi myös tarkastuslautakunnalle.

1. HALLINTO

Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen pöytäkirjat on tarkastettu. Päätösten täytäntöönpanoa on tarkastettu pistokokein. Muiden toimielinten pöytäkirjoja ja viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja on tarkastettu tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Päätösten lainmukaisuutta on tarkastettu ensisijaisesti kuntalain ja toissijaisesti hallintolain, julkisuuslainsäädännön, kirjanpitolain ja verolakien, hankintalain ja tasa-arvolain säännösten perusteella.

Valtuuston päätöstenmukaisuutta on tarkastettu vertaamalla tehtyjä päätöksiä hallintosäännön ja talousarvion määräyksiin.

Hallintosäännön 40§ mukaan kunnanhallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta henkilöstöhallinnollisia päätöksiä, jotka koskevat yksittäistä viranhaltijaa tai työntekijää tai korkeintaan kolmen kuukauden mittaisia työsopimuksia.

Lautakunnan alaisen viranomaisen on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta henkilöstöhallinnollisia päätöksiä, jotka koskevat yksittäistä viranhaltijaa tai työntekijää tai korkeintaan kolmen kuukauden mittaisia työsopimuksia.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään sähköpostitse kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

Kiinnitämme huomiota Hallintosäännön 40§ määräysten toteutumiseen kunnan hallinnossa

Asioiden valmistelun ja kokousmenettelyn osalta toteamme seuraavaa. Valmistelun perusteella esittelijän velvollisuus on tehdä päätösehdotus asian ratkaisijalle. Yleensä valmistelun tulokset selostetaan esityslistassa. Tietyissä tilanteissa päätösehdotus on mahdollista tehdä vasta kokouksessa. Päätösehdotuksen esittämiseen vasta kokouksessa tulisi olla perusteltu syy ja sen pitäisi olla poikkeuksellista.

Päätösehdotuksessa esittelijän on otettava asiallinen kanta päätettävänä olevaan asiaan. Päätösehdotuksen on oltava sellainen, että toimielin voi hyväksyä sen päätökseksi ("ehdotus hyväksyttiin"). Esittelijän päätösehdotuksen puuttuminen on yleensä muotovirhe. Jos päätösehdotus on tehty, mutta se ei ole riittävän täsmällinen, esittelyn laillisuus on arvioitava kussakin tapauksessa erikseen.

Suosittellemme varmentamaan kokouskäsittelyn asianmukaisen toteutumisen kunnan hallinnossa.

Talousarvion toteutuminen

Valtuuston päättämä sitovuustaso on käyttötaloudessa tulosalueen tulo ja meno bruttona. Investointien sitovuustaso on hankeen netto. Käyttötaloudessa valtuuston päättämä toimivalta on tuloarvon osalta ylitetty neljällä ja menomäärärahan osalta kuudella tulosalueella. Investointien osalta valtuuston päättämä toimivalta on ylitetty kahdessa hankkeessa.

Suurimpia määrärahaylityksiä ovat olleet sosiaali- ja terveystalouden 427t€ ja 107% sekä päivähoidon ylitys 64t€ ja 110%.

	Tuloarviot		Määrärahat	
KÄYTTÖTALOUS	%	€	%	€
Yleishallinto	88 %	6 525,57 €		
Muut yleispalvelut	91 %	11 054,00 €		
Sos. ja terveystal.			107 %	426 743,18 €
Kansalaisopisto			111 %	3 457,78 €
Päivähoito ja last.k.h.t.			110 %	63 990,37 €
Raittiustoimi			104 %	959,39 €
Kulttuuritoimi	72 %	4 217,23 €		
Tekninen hallinto			116 %	16 253,65 €
Kiinteistöt			106 %	66 340,00 €
Vesi- ja viemärlaitos	97 %	6 670,56 €		
INVESTOINNIT	%	€		
Taloudenohjelmisto	107 %	992,03 €		
Palvelutalo Syreeni, parkkipaikan saneeraus	125 %	3 012,18 €		

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

2. KIRJANPITO JA TILINPÄÄTÖS

Vuoden 2018 tilinavaus on oikein johdettu kunnanvaltuuston vahvistamasta vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Aineistotarkastus

Tarkastuksen tavoitteena oli atk-avusteisesti analysoida Karvian kunnan osto-reskontraa ja reskontratositteita sen selvittämiseksi, perustuuko osto-reskontra hyväksyttäviin tositteisiin. Lisäksi tarkoitus on ollut kartoittaa osto-reskontraan liittyviä sisäisen valvonnan menettelytapoja liittyen ostoihin sekä laskujen käsittelyrutiineihin.

Tarkastus on suoritettu riittävässä laajuudessa luotettavan kuvan saamiseksi kunnan sisäisistä kontroleista ja niiden riittävydestä asianmukaisten toimintatapojen varmistamiseksi. Tämän tarkastuksen ulkopuolelle on jätetty arvonalisäverokirjausten tarkastus.

Pienhankintaohjeen mukaan yli 3 000€ tavara- ja palveluhankinnat sekä yli 30 000€ suuruiset rakennusurakat ja tavaraostot tulee suorittaa hankintalain henkeä mukailleen. Ohjeessa on tarkennettu, että tämä tarkoittaa mm. kirjallisen hankintapäätöksen tekemistä.

Tarkastuksessa yli 3 000€ (alv 0%) hankinnoista otetun otannon perusteella voidaan todeta, ettei kirjallisia hankintapäätöksiä ole aina tehty. Hankintapäätös oli tekemättä neljässä kymmenestä tarkastetusta hankinnasta. Tältä osin kiinnitän kunnanhallituksen huomiota sen velvollisuuteen valvoa hankintaohjeen noudattamista.

Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä. Kuntalain 113§:n kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätös on tarkastettu käymällä läpi tasekirjaa sekä tilinpäätöstä varmentamaan laadittuja tase-erittelyjä ja liitetietojen erittelyjä. Lisäksi on käyty läpi kirjanpidon aineistoa sekä hallinnollisia päätöksiä ja näin on varmennettu tilinpäätöksen sisällön oikeellisuutta.

Toimintakertomusta on verrattu kuntajaoston antamaan ohjeeseen (2017) ja kirjanpitolain määräyksiin. Toimintakertomuksen osalta toteamme, että siinä tulee esittää, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta.

Tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti ja se antaa kuntalain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, rahoituksesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen mukaisesti. Tasekirjan tunnusluvut oli oikein laskettu.

Tuloslaskelman osoittamaksi vuosikatteeksi muodostui -178 858,89€. Poistojen ja arvonalentumisten 923 306,89 € jälkeen tilikauden tulos muodostui 1 102 165,78€ negatiiviseksi. Tämä on myös tilikauden alijäämä.

Kirjanpitoon kirjatut verotulot, valtionosuudet, pankkitilit ja lainat on täsmäytetty ulkopuolisten antamiin todistuksiin.

Kunnan tilinpäätökseen kuuluvat liitetiedot varmistavat sitä, että tilinpäätös kokonaisuutena antaa oikeat ja riittävät tiedot tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Liitetietojen on tarkoitus täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota.

Tilinpäätöksessä on esitetty kirjanpitoasetuksen ja kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaiset liitetiedot. Liitetietojen, tuloslaskelman ja taseen luvut on verrattu keskenään.

Tilinpäätöksen liitetiedon tulee perustua sen sisällön yksityiskohtaisesti todentavaan tositteseen, jollei sen perusta muuten ole ilmeinen. Liitetiedon perustana tulee olla asiakirja tai laskelma, joka voi olla ulkopuoliselta saatu asiakirja tai tosite voi olla myös itse laadittu. Liitetietotosite on numeroitava sekä laatijan varmentama.

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt (KPL 3:13 §). Tase-erittelyjä verrattiin taseen lukuihin ja ne täsmäsivät keskenään.

Kunnan konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen tavoitteena oli varmentaa, että se on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti ja on oikein johdettu konserniyhteisöjen tilinpäätöksistä. Tämän toteamiseksi tarkastuksessa käytiin läpi yhdistelylaskelmat ja verrattiin konserniyhteisöjen kunnalle antamia tilinpäätöstietoja yhdistelylaskelmissa käytettyihin tietoihin. Tarkastuksessa pyrittiin

varmentumaan siitä, että konserniyhteisöjen väliset sisäiset erät on eliminoitu kaikista laskelmista ja että poistot on muutettu vastaamaan kunnan suunnitelman mukaisia poistoja.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kunnan tytäryhteisöt (2 kpl) ja kuntayhtymät (5 kpl), joissa kunta on jäsenenä.

Konsernilaskelmien tiedot on johdettu konserniyhteisöjen tilinpäätöksistä. Konsernitaseen peruspääoma on sama kuin kunnan peruspääoma ja tilikauden ylijäämä vastaa konsernituloslaskelman ylijäämää.

Konsernitilinpäätöksen osoittama tilikauden alijäämä on - 1 040 339,89€. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä on 12,5 M€, joka on 5 213€/asukas. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus on 59,35 % ja lainakanta 4 280€/asukas.

3. KUNTATALOUDEN VERTAILUTIETOJA TILINTARKASTAJAN TARKASTUSPIIRIIN KUULUVISTA KUNNISTA VUOSILTA 2009-2018

Tilintarkastuspöytäkirjan liitteenä ovat otsikossa mainittujen kuntien talouden tunnusluvut laskettuna vuosien 2009-2018 tilinpäätöksistä.

4. VALTIONOSUUDET

Valtionosuuksien perusteena olevien tietojen oikeellisuutta on tarkastettu oppilastietojen ja taloustilaston tarkastuksissa.

Taloustilasto

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että Tilastokeskukselle annetut tiedot kunnan taloudesta ja toiminnasta perustuvat kunnan tilinpäätökseen 2017 sekä sisäiseen laskentaan ja että talous- ja toimintatilasto on koottu Tilastokeskuksen ohjeiden mukaisesti.

Tarkastusmateriaalina on käytetty kunnan vuoden 2017 tilinpäätösasiakirjoja sekä Tilastokeskukselle lähetettyjen tietojen tulosteita ja tietojen kokoamisessa syntyneitä työpapereita ja kirjanpidon raportteja. Tarkastuksessa haastateltiin tilastoa laatintua pääkirjanpitäjää.

Tilastokeskukselle annetut tiedot perustuivat Karvian vuoden 2017 tilinpäätökseen ja sisäiseen laskentaan. Tarkastuksen perusteella voidaan todeta, ettei tilastoon sisälly olennaisia virheitä.

Oppilastilasto

Oppilastietojen tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että Tilastokeskukselle ja Opetushallitukselle ilmoitetut oppilastiedot ovat oikeat, tiedot on ilmoitettu ajallaan ja tiedot on asianmukaisesti dokumentoitu. Erityisesti painotettiin valtiosuuksiin vaikuttavien tietojen tarkastamista.

Tarkastus suoritettiin haastattelemalla oppilastiedoista vastaavaa kanslistia sekä käymällä läpi toimitettujen oppilastietojen ilmoituslomakkeita ja varmentavia asiakirjoja.

Valtiosuuksiin vaikuttavissa suoritteissa ei havaittu huomautettavaa.

5. SISÄINEN VALVONTA

Toimintakertomuksessa sivulla 19-20 on annettu kuntalain ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen mukaisesti selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä. Selonteko antaa oikean kuvan kunnan sisäisestä valvonnasta.

Konsernivalvonnan asianmukaista järjestämistä on tarkastettu haastattelemalla kunnanjohtajaa sekä käymällä läpi konserniohjetta, hallintosäännön määräyksiä, sisäisen valvonnan ohjetta ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita.

Konsernijohtamista ja omistajaohjausta on ohjeistettu konserniohjeessa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 15.11.2017 ja se on tullut voimaan 1.1.2018. Tarkastuksessa ei havaittu olennaista ristiriitaa Kuntalain vaatimusten ja konserniohjeen sisällön välillä.

Konserniohjeen valvonta kuuluu konsernijohtolle. Hallintosäännön 17§ mukaan konsernijohtoon kuuluu kunnanjohtaja ja kunnanhallitus.

Konserniohjeessa kiinnitimme huomiota siihen, ettei siinä edellytetty tilikauden aikaisia konkreettisia valvontatoimia. Suosittelemme harkitsemaan konkreettisten tilikauden aikaisten valvontatoimenpiteiden lisäämistä tavoitteiden toteutumisen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta (HS 84§). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden (KV 12§ 2014) mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana puolivuositain. Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa mm. arvion merkittävimmistä riskeistä, riskienhallinnan järjestämisestä ja konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteon tulee perustua mm. konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon.

Suosittellemme varmistamaan, että konserniyhteisöt laativat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden edellyttämät selonteot.

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisöissä noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ohjeita soveltuvin osin. Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäinen valvonta edellyttää, että kunnalla on ajan tasalla oleva ja kattava riskikartoitus.

Suosittellemme varmistamaan, että myös tytäryhteisöissä on laadittu ajan tasalla oleva ja kattava riskikartoitus.

Kunnan talousarviossa on annettu konserniyhteisöjä koskevia tavoitteita. Kiinnitämme huomiota mahdollisimman selkeisiin ja mitattaviin sekä toiminnallisiin että taloudellisiin tavoitteisiin ja tavoitteiden toteutumista kuvaaviin tunnuslukuihin. Tavoitteiden asettaminen ja toteutumisen seuranta on yksi keskeinen konsernijohtamisen väline.

Karviassa 17.5.2019

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Vesa Keso
tilintarkastaja, JHT